

1 Giacomo Piazzetta, *Raspelo* — Stari Grad,
Dominikanska crkva

KRUNO PRIJATELJ

Dodatak katalogu Giacoma Piazzette

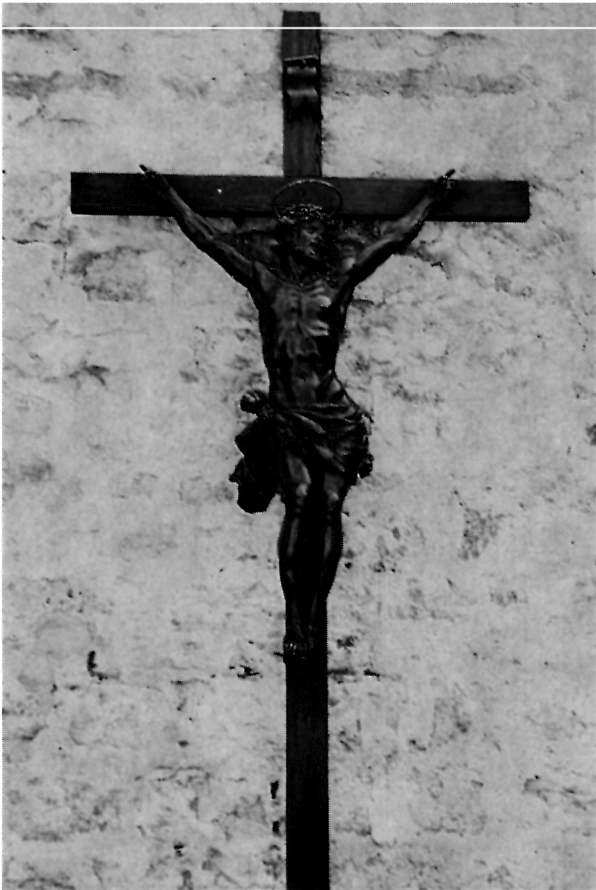
Pred nekoliko je godina G. Gamulin objelodanio *rveno raspelo* u dominikanskoj crkvi u Starom Gradu a otoku Hvaru (sl. 1), signirano djelo istaknutog mletačkog drvorezbara Giacoma Piazzette (o. 1640—1705) oji u svojim skulpturama spaja kasnoberninijevsku radiciju zastupanu u Veneciji naročito kroz djelo iusta Le Court (1627—1678) s prvim odjecima leprave gracije rokokoja na pomolu.

Starigradsko je raspelo datirano god. 1703, te se vrenski i stilski uklapa u posljednju fazu djela ovog majstora od kojega je ostao prilično malen broj radova. Među njima se ističu »*dossali*« (nasloni klupa) u crkvi v. Ivana i Pavla s *reljefima iz Marijina i Kristova života*, snažnim telamonima i razigranim skulpturama reposti, nasloni klupa u crkvi dei Carmini s *čudesima logorodičina škapulara* i grupa »*Sv. Rajmund među ndelima*« u crkvi S. Michele in Isola, sve u Veneciji.

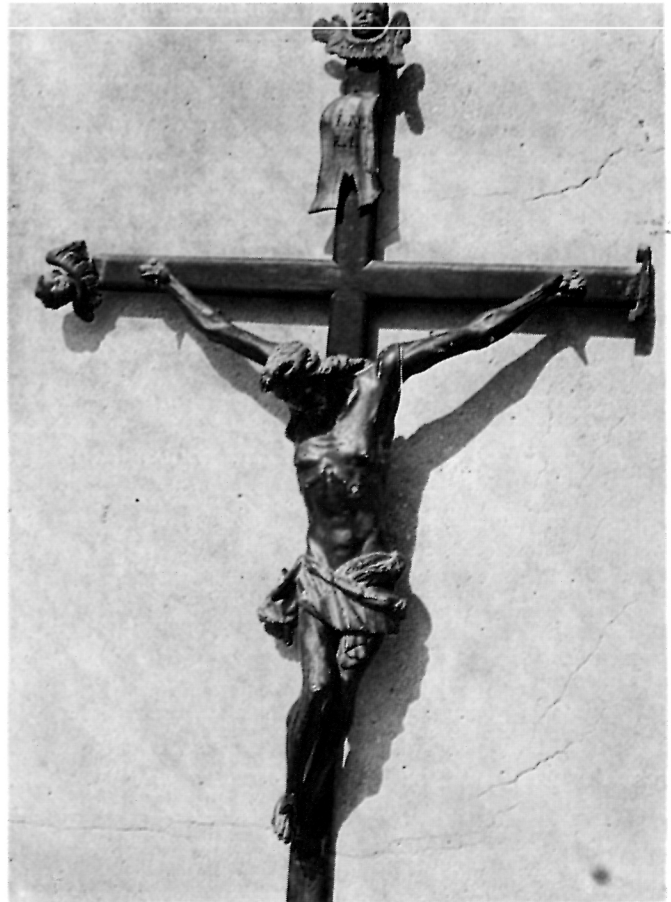
Profil ovog majstora bio je ožvjljen god. 1928—29. u tudiji E. Laccina u »*Dedalu*« da bi u posljednje

vrijeme ponovno pobudio pažnju historičara umjetnosti. C. Semenzato mu je posvetio nekoliko sintetičnih stranica u svojoj povijesti mletačke barokne skulpture, G. Gamulin spomenuti rad, a Szmodis-Eszlár radnju o njegovim djelima u Mađarskoj. Kao što iz tih studija jasno proizlazi, ovaj drvorezbar, koji je povremeno ne manje vješto radio i u mramoru, bio je vrlo talentiran umjetnik koji osniva bitne crte svoje plastične vizije na mekoj modelaciji naglašenoj svjetlom s pomoću koga ostvaruje vibraciju površina i na kontrastima chiaro-scuro kojima postizava diskretnu dramatsku notu. U svom kvalitetu nije uvijek bio ujednačen te je, kao što je istakao C. Semenzato analizirajući njegove ukrašene drvene ormare u Adriji, povjeravao često dio izvedbe pomoćnicima koji nisu mogli postići kvalitet učitelja.

Na osnovi izrazitih analogija sa starigradskim raspe- lom atribuirat ću ovdje G. Piazzettiju još jedno *raspelo* u Dalmaciji koje se nalazi u sakristiji župne crkve u

2 Giacomo Piazzetta, *Raspelo* — Kaštel Lukšić, župna crkva

3 Radionica Giacoma Piazzette, *Raspelo* — Kaštel Štafilić, obitelj Perišić

Kaštel Lukšiću (sl. 2). Kao što pokazuju slike, analogije između ovih dvaju raspela više su nego uočljive. Na slican je način modelirano snažno i mišićavo Kristovo tijelo, ono je gotovo jednako postavljeno na jednostavno drvo križa, a srodnosti se mogu isto tako uočiti u obradbi glave, bolnog izražajnog lica, kose i brade, trnova vijenca, naglašene vratne žile, prsnog koša, ruku i nogu, kao i nemirno nabrane i meko tretirane tkanine koja je na kaštelanskom raspelu privezana užetom, kao i pozlaćene zastavice sa slovima INRI. Detaljnija analiza pokazuje uporedo i neke manje razlike, finese i nijanse u impostaciji glave, modeliranju predjela oko grudiju i još nekim pojedinostima, koje govore o inventivnosti majstora da u obradbi iste teme unese bar diskretne varijante i inačice.

Dok su ove poredbe vezane s očitim kvalitetom dovoljne za atribuciju raspela u Kaštel Lukšiću Giacomu Piazzettiju, radije bih pripisao njegovoj radionici još jedno neobjelodanjeno barokno *drveno raspelo* koje se, prilično oštećeno, čuva kod obitelji Perišić u Kaštel Štafiliću (sl. 3). Na ovom drugom raspelu postoje i neke vanjske razlike: na krakovima križa postavljene su glavice malenih, bucmastih anđelčića nad dvostrukim krilima, Kristova je glava mnogo jače nagnuta, a ruke više raširene. Velika je šteta što je oštećeno Kristovo lice, a osobito nos, usta i brada, ali obradba golog tijela, a

posebno prsnog koša, ruku i nogu pokazuje vidljive sličnosti s raspelima iz Starog grada i Kaštel Lukšića. Očita je nešto veća tvrdoća u obradbi koja se naročito manifestira u modelaciji perizome koja se nabire prilično usiljeno i kruto, a tretiranje kose i nelogično naglašene grudi govore nam također radije za ruku pomoćnika. Ne može se, međutim, osporiti određen kvalitet ni ovom liku izmučenog Krista inkarnata smeđe boje kao i kod prethodno analiziranih raspela, tako da bi bilo poželjno da se ova vrijedna umjetnina što prije restaurira i tako spasi od daljeg propadanja.

Iz niza kvalitetnih importiranih mletačkih raspela u Dalmaciji, među kojima se ističu, uz izuzetno kvalitetno dramatsko i sugestivno raspelo u splitskoj katedrali, i ona u Visovcu, Murteru, Betini i Prčanju, izdvajaju se tako raspela u Starom Gradu, Kaštel Lukšiću i Kaštel Štafiliću koja se uvjerljivo vežu uz osobno dlijeto, odnosno radionicu kipara čiji je sin jedan od protagonista mletačkog i uopće evropskog baroknog slikarstva.

¹ G. Gamulin, *Drveno raspelo G. Piazzette u Starom Gradu na Hvaru*, Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, 18, Split 1970, str. 97–100.

² C. Semenzato, *La scultura veneta del Seicento e del Settecento*, Venezia 1966, str. 46–47, 113; E. Szmodis—Eszlary, *Sculptures de Giacomo Piazzetta dans les collections hongroises*, Bulletin du Musée hongrois des beaux-arts, 37, Budapest 1971, str. 55–64.